

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет культури і мистецтв
Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені Івана Карпенка-Карого
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Рівненський державний гуманітарний університет

ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

27–28 березня 2025 р.

Київ 2025

Редакційна колегія: Бенюк Богдан Михайлович — професор, народний артист України; Виткалов Сергій Володимирович — доктор культурології, професор; Годованюк Тетяна Леонідівна — докторка педагогічних наук, професорка; Зузяк Тетяна Петрівна — докторка педагогічних наук, професорка; Кириленко Катерина Михайлівна — докторка педагогічних наук, професорка; Коломієць Алла Миколаївна — докторка педагогічних наук, професорка; Котляренко Світлана Василівна — кандидатка філологічних наук, доцентка, редакторка; Кундереви́ч Олена Вікторівна — кандидатка філософських наук, доцентка; Мартинюк Михайло Тадейович — доктор педагогічних наук, професор, Дійсний член (академік) Національної академії педагогічних наук України; Соловей Віктор Володимирович — кандидат педагогічних наук, доцент; Терешко Інна Григорівна — кандидатка педагогічних наук, доцентка.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету культури і мистецтв
(протокол № 12 від 26 лютого 2025 р.)*

Філософія культурно-мистецької освіти : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 27 – 28 бер. 2025 р. Київ, 2025. 208 с.

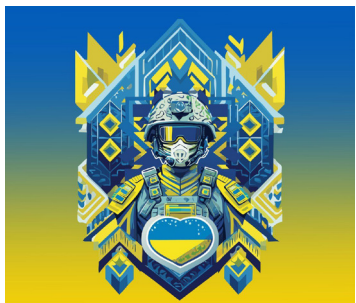
ISBN 978-966-602-364-6

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність та оригінальність поданого тексту, за правильне цитування джерел та посилання на них, а також за інші відомості, що містяться в тезах.

Роботи авторів, які не мають наукового ступеня (вченого звання), узгоджені та затверджені науковими керівниками.

Тези репрезентують погляди авторів тексту, які можуть не збігатися із позицією упорядників та редакторів.

*З вірою у Перемогу України в російсько-українській війні
та вдячністю всім, хто стоїть на сторожі української
ідентичності та боронить Українську Державу!*

*Автор роботи — Анатолій Безсмолий, студент групи
ДХМг-24 факультету дизайну і реклами Київського
національного університету культури і мистецтв,
батько якого — Ігор Анатолійович Безсмолий, головний
сержант 58-ї окремої мотопіхотної бригади імені
гетьмана Івана Виговського — захищає Україну в складі
Збройних Сил України.*

Дякуємо!

ЗМІСТ

Ашихміна Н. В.	Антропологічні засади підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до дистанційного навчання учнів початкової школи	10
Балалаєва О. Ю.	Освіта як категорія медіатем	13
Биркович Т. І.	Запровадження інклюзивної практики в мистецьку освіту	16
Бойко І. М.	Специфіка підготовки піаністів-концертмейстерів у закладах вищої освіти	19
Васильєв С. С.	Освітньо-творчий ступінь доктора мистецтва в дзеркалі доповідей про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства	22
Гардабхадзе І. А.	Гуманізація віртуалізації на шляху еволюції філософії дизайн-освіти	27
Городничий Ю. І.	Особливості формування сценічно-образної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти	31
Данилевич Н. С.	Переваги і недоліки змішаної форми навчання та їх вплив на залученість студентів	34
Даниленко О. А., Абдулаєва М. Ш.	Освітній аудит як інструмент управління якістю сучасної освіти	37
Діденко М. С.	Психологічні бар'єри в освіті дорослих: софобія	40

Доброносова Ю. Д.	Концептуальні основи викладання дисципліни «Естетика та етика» майбутнім дизайнерам	43
Єфіменко В. С.	Європейські моделі підготовки вчителів хореографії: інновації та традиції в освітньому процесі	47
Жорнова О. І., Жорнова О. І.	Профілі закладів вищої музичної освіти за ступенем ризиків від надання освітніх послуг: загальна оцінка прогресу	52
Іванчук А. В.	Технічне мислення майбутнього вчителя технологій як культурне надбання	55
Казначеева Л. М., Трифенова Я. Г.	Інноваційні підходи в екскурсійній діяльності музеїв	59
Карпіцький М. М.	Актуалізація художніх образів епопеї Дж. Р. Р. Толкіна «Володар Перснів» в українській культурній свідомості	63
Кириленко В. А.	Дерусифікація освітнього простору України: нормативно-правовий аспект	66
Кириленко К. М.	Косплей як інструмент формування інноваційного навчального середовища на семінарських заняттях з освітньої компоненти «Філософія» в закладі вищої освіти	70

Коломієць Д. І., Бабчук Ю. М.	Синтез мистецтва, дизайну і штучного інтелекту як нова філософія мистецької освіти	74
Конюкова І. Я., Сидоровська Є. А.	Трансформаційні процеси сучасного ділового етикету крізь призму інклюзії як нової універсалії сучасної культури	78
Костюченко О. В.	Особистісно-орієнтований підхід до навчання в системі культурно-мистецької освіти	81
Кот Г. М.	Коучинг як сучасний підхід особистісно-орієнтованого навчання	84
Кундеревич О. В.	Культурно-освітні практики в парадигмі активного навчання	88
Люльченко В. Г., Люльченко О. В.	Теоретичні основи впровадження робототехніки в контексті STEM-освіти	91
Мазуренко К. І.	Особливості теоретичного вивчення хорової партитури майбутнім учителем музичного мистецтва	95
Маланюк В. Я.	Специфіка викладання освітньої компоненти «Дизайн- проектування» для здобувачів вищої освіти спеціальності 022 Дизайн	100
Марущак О. В., Голінська Т. М.	Формування професійної компетентності майбутніх художників декоративного мистецтва засобами інтеграції традиційних і сучасних мистецьких практик	104

Моляко В. О.	Адаптивно-конструктивна трансформація творчого мислення суб'єкта в умовах полімодальної інформаційної невизначеності	108
Москвічова Ю. О.	Мініатюри Федора Якименка в змісті підготовки майбутнього викладача фортепіано	112
Науменко І. В., Стребкова Д. В.	Аналіз потенціалу мистецтва у формуванні естетичних смаків студентської молоді	116
Парфенюк І. М.	КНУКиМ у соціальних мережах: як університет формує мистецьку спільноту	119
Пічкур М. О.	Стратегічні аспекти образотворчої підготовки сучасного митця інформаційного покоління	123
Побірченко О. М.	Писанкарство як засіб покращення загального психоемоційного стану здобувачів вищої освіти в умовах війни	127
Прокопенко Л. І.	Неформальна освіта як елемент додаткових знань: теоретичні аспекти	131
Радзівіл Т. А.	Особливості організації освітнього процесу підготовки інструменталістів у закладах вищої освіти в умовах воєнного стану	135
Рибаченко В. Ф.	Спічрайтинг та риторика в процесі підготовки фахівців у ЗВО: порівняльний аналіз	139

Росул Т. І.	Практико-орієнтований підхід у процесі вивчення мистецтва майбутніми вчителями початкових класів	142
Сауляк В. В.	Особистісно-орієнтований підхід у підготовці баяністів в умовах фахової передвищої освіти	145
Семенова О. В.	Соціально-естетична функція мистецтва стріт-арту	148
Семко Л. В.	Психологічні особливості професійної підготовки інструменталістів-виконавців у вищій школі	151
Соловей В. В., Зузяк Т. П.	Музейна педагогіка як сучасна форма мистецької освіти	155
Суліковська Л. М.	«Теорія поколінь» як допоміжний інструмент у розумінні сучасного процесу здобуття вищої освіти	158
Тадля А. О.	Психологічна підтримка учасників навчальних взаємодій у центрі комунікації (Vcentri HUB)	161
Тадля О. М.	Креативність, інновації та оптимальне мислення в менеджменті соціокультурної діяльності	164

Тарасюк Л. М., Козій О. М.	Реалізація психолого-педагогічних умов розвитку креативності майбутніх вчителів музичного мистецтва в епоху модернізації освіти	167
Тімофєєва К. О.	Педагогічна спадщина П. Куліша	170
Третяк Т. М.	Готовність до розв'язування творчих задач як основа ефективності мислення учасників навчальних взаємодій	173
Фрицюк В. А., Фрицюк В. М	Практична підготовка майбутніх викладачів акордеона до розвитку творчих здібностей учнів ДМШ	177
Цвілик С. Д., Шимкова І. В.	Етнокультурний компонент у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя технологій	182
Цімох О. В.	Міжнародна діяльність публічних бібліотек України	186
Чепалов О. І.	Філософські аспекти створення сучасної хореографічної композиції	190
Шафарчук Т. Г.	Фізіологічні аспекти вокальної орфоепії	193

Список використаних джерел:

1. Авраменко О. Б. Зміст підготовки вчителя трудового навчання та технологій як відображення досвіду продуктивної діяльності людини. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2022. Вип. 1. С. 157–164. DOI: [https://doi.org/10.31499/2706-6258.1\(7\).2022.26122](https://doi.org/10.31499/2706-6258.1(7).2022.26122).
2. Кмін Р., Матюх Т. Роль філософії техніки в сучасній філософії. *Філософські виміри техніки* : матеріали міжнар. конф. молодих вчених та студентів, м. Тернопіль, 30 лист.–1 груд. 2016 р. Тернопіль : ТНТУ ім. І. Пулюя, 2016. С. 27.
3. Поруха Г. Основні завдання філософії техніки. *Філософські виміри техніки* : матеріали міжнар. конф. молодих вчених та студентів, м. Тернопіль, 30 лист.–1 груд. 2016 р. Тернопіль : ТНТУ ім. І. Пулюя, 2016. С. 36.
4. Шевель А. Погляд на техніку в аспекті духовності людини. *Світогляд–Філософія–Релігія*. 2016. Вип. 11. С. 84–92. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/324255032.pdf#page=84> (дата звернення: 23.01.2025).
5. Ivanchuk A., Zuziak T., Marushchak O., Matviichuk A., Solovei V. Training pre-service technology teachers to develop schoolchildren's technical literacy. *Problems of Education in the 21st Century*. 2021. Vol. 79 (4). P. 554–567. DOI: <https://doi.org/10.33225/pec/21.79.554>.

**Казначесва
Людмила Миколаївна**

кандидатка історичних наук,
доцентка кафедри івент-індустрій,
культурології та музеєзнавства,
Рівненський державний гуманітарний
університет
ORCID: 0000-0002-8896-2145

**Трифорова
Яна Григорівна**

здобувачка ОС «Бакалавр» 3 року навчання,
спеціальність 027 Музеєзнавство,
пам'яткознавство,
Рівненський державний гуманітарний
університет

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В ЕКСКУРСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МУЗЕЇВ

Сучасне життя характеризується небувалим динамізмом зрушень в усіх сферах. Чи не визначальну роль у цих змінах відіграє цифрова трансформація. Освітня, соціокультурна сфера намагається реагувати на виклики та можливості, що виникають в умовах нестабільності та постійних змін. Відбувається переосмислення традиційних підходів, впровадження

інноваційних освітніх, культурних практик. Це стосується й музейної сфери, де фахівці, усвідомлюючи складність культурних процесів, в умовах постійних змін та невизначеності, а нині — ще й в умовах війни прагнуть активно впливати на формування нового музейного простору. Музеї пропонують відвідувачам цікаві культурні продукти — інноваційні екскурсії. Розглянемо декілька кейсів таких інновацій, впроваджених у вітчизняних музеях.

Вивчаючи інноваційні підходи в екскурсійній діяльності українських музеїв найперше варто відмітити активне впровадження ними сучасних цифрових технологій — використання віртуальної та доповненої реальності, QR-кодів, аудіогідів, мобільні додатки, 3-D моделювання історичних та культурних артефактів тощо. Прикладом активного використання таких форматів екскурсійної діяльності слугують проекти «Віртуальний простір Борщівської сорочки» (м. Тернопіль, 2018 р.), «3D-модель Давнього Пліснеська» (Львів, 2019 р.), «Смартфонний додаток для державного меморіального музею Михайла Грушевського» (м. Львів, 2019 р.) та багато інших. До слова вказані проекти разом із десятками інших інноваційних музейних продуктів з використанням сучасних технологій зrealізовано завдяки фінансовій підтримці Українського культурного фонду [7].

Одним з цікавих прикладів є віртуальний тур музеями України просто неба. До туру входять 7 музейних комплексів — національний музей народної архітектури та побуту України (м. Ужгород), Національний музей народної архітектури та побуту України «Шевченківський гай» (м. Львів), Мамаєва Слобода (м. Київ), Національний музей народної архітектури та побуту України (м. Київ), Національний музей народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини (м. Переяслав-Хмельницький), резиденція Богдана Хмельницького (м. Чигирин), Запорізька Січ (м. Запоріжжя). В цьому турі відвідувач може пройтися територією названих музеїв, зайти й оглянути приміщення, побачити експонати. Протягом онлайн-подорожі простором музею вас супроводжує аудіогід [1].

Ще однією інновацією в екскурсійній діяльності є інтерактивні формати — театралізовані та нічні екскурсії, квест-екскурсії, використання ігрових елементів (гейміфікація), залучення відвідувачів до творення — майстер-класи в межах екскурсій тощо. Вони занурюють відвідувачів у певну атмосферу, що дає змогу більшою мірою зрозуміти, уявити та проникнутися тим чи іншим періодом, історією. Такі інтерактивні практики екскурсійної діяльності пропонуються в Дубенському замку, який входить до історико-культурного заповідника м. Дубне. Музей пропонує нічну

атракцію «Духи та легенди Дубенського замку» [3]. Національний музей історії України створив інтерактивні екскурсії для дітей та підлітків — від 1-го до 11-го класів [6]. Мистецький Арсенал, який від початку своєї діяльності є піонером та лідером у багатьох ініціативах у впровадженні інновацій, запрошує на воркшопи, екскурсії-квести, майстер-класи в межах сімейних вихідних у музеї [5].

В суспільстві все більшого значення набувають принципи рівності та доступності. Вкрай важливою інновацією в екскурсійній діяльності є впровадження інклюзивних програм та проєктів, які стають вже не просто додатковою послугою, а важливим інструментом соціальної та культурної інтеграції. Такі екскурсії забезпечують доступ до музейних продуктів усіх категорій відвідувачів, незалежно від їхніх особливостей — фізичних, сенсорних, когнітивних. Для цього в багатьох вітчизняних музеях пропонуються спеціально адаптовані формати: тактильні експонати, тифлокоментування, використання шрифту Брайля, сурдопереклад, інтерактивні елементи. Це дає можливість створити інклюзивний простір, а інклюзивні екскурсії розширюють можливості доступу до культури, сприяючи формуванню толерантного та відкритого суспільства, де музеї стають простором для справжньої соціальної інтеграції та взаєморозуміння.

Подібні практики втілено також в Острозькому замку, що входить до Державного історико-культурного заповідника міста Острога. Крім аудіогідів англійською та польською мовою в музеї створено тифлокоментар українською мовою, відвідувачам пропонуються тактильні копії експонатів, путівники для незрячих та слабозорих людей, а також для відвідувачів з порушенням слуху [2]. Людям із порушенням слуху проводять екскурсії жестовою мовою «Україна — розп'яття», «Знак на щит» у Київському музеї війни [4]. На жаль, російсько-українська війна серед інших жакливих наслідків матиме як результат багато людей з фізичними, ментальними порушеннями, людей з інвалідністю та порушеннями рухових функцій. І усі без виключення соціокультурні інституції повинні бути готовими запропонувати таким категоріям вільний та безбар'єрний доступ до усіх культурних продуктів.

Отже, впровадження інноваційних підходів в екскурсійній діяльності музеїв стає нагальною потребою сучасного культурного простору. Використання сучасних цифрових технологій (віртуальна та доповнена реальність, QR-коди, аудіогіди, мобільні додатки, 3-D моделювання артефактів), інтерактивні формати (театралізовані та нічні екскурсії, квест-екскурсії, гейміфікація, майстер-класи), інклюзивні практики (тактильні експонати,

тифлокоментування, використання шрифту Брайля, сурдопереклад, інтерактивні елементи) дає можливість музеям трансформуватися в сучасні простори активного пізнання та діалогу. Такі екскурсії дають можливість створювати унікальний досвід для відвідувачів, поєднуючи освітній компонент із емоційним залученням. Особливо важливим є те, що інноваційні формати дають змогу музеям залучати нові аудиторії, зокрема молодь, створювати інклюзивне середовище. В складних сучасних умовах здатність музеїв впроваджувати інноваційні формати екскурсій стає важливим чинником їхньої конкурентоспроможності та суспільної значущості.

Список використаних джерел:

1. Віртуальний тур українськими музеями просто неба. URL: <https://museums.authenticukraine.com.ua/ua/> (дата звернення: 19.02.2025).
2. Державний історико-культурний заповідник міста Острога. URL: <https://ostrohcastle.com.ua/inklyuzyvnyj-muzej-v-ostrozkomu-zamku/> (дата звернення: 19.02.2025).
3. Дубенський замок. URL: <https://zamokdubno.com.ua/excursions> (дата звернення: 19.02.2025).
4. Катаєва М. У Київському Музеї війни проводять екскурсії жестовою мовою. URL: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/99816/> (дата звернення: 19.02.2025).
5. Мистецький Арсенал. URL: <https://artarsenal.in.ua/povidomlennya/simejnyj-vyhidnyj-u-mystetskomu-arsenali-3/> (дата звернення: 19.02.2025).
6. Національний музей історії України. URL: <https://old.nmiu.org/dlia-simi/ditiam/interaktivni-ekskursiji/144-interaktyvni-kvesti> (дата звернення: 19.02.2025).
7. Український культурний фонд. URL: <https://ucf.in.ua/archive> (дата звернення: 19.02.2025).

Наукове видання

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції

ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

м. Київ, 27–28 березня 2025 р.

Упорядник *Катерина Кириленко*

Літературна редакція *Світлана Котляренко*

Технічна редакція *Вікторія Стратюк*

Дизайн *Катерина Кириленко, Вікторія Стратюк*

Верстка *Вікторія Стратюк*

Список використаних джерел оформлений відповідно до нормативних положень ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Тези були надіслані учасниками конференції в період від 16 грудня 2024 р. до 20 лютого 2025 р.

Текст збірника був перевірений на предмет плагіату в системі Plag